

Enonkosken kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto koskien Eloisan vammaispalvelukyytien yhtenäistämistä

Asian tausta

Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri korotti vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden eli vpl-kyytien omavastuutaksoja syksyllä 2018. Taksojen korotus astui voimaan helmikuussa 2019 sen myötä kun kuljetuspalvelujärjestelmä uusittiin. Asiasta tehtiin kantelu Itä-Suomen aluehallintovirastoon kesäkuussa 2019. Avi antoi ratkaisunsa asiasta lokakuussa 2020. Avi piti KHO:2020:20 vuosikirjapäätöksen linjan mukaisesti Sosterin taksoja lainvastaisena: [Korkein hallinto-oikeus vuosikirjapäätös KHO:2020:20](#)

Lisäksi Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi asiaan liittyvän, KHO:n vuosikirjapäätökseen 2020:20 pohjautuvat tiedotteen 8.12.2020: "Itä-Suomen aluehallintovirasto pitää sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain että vammaispalvelulain vastaisena menettelynä sitä, että vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen omavastuu määräytyy kilometriperusteisesti riippumatta asiakkaan asuinpaikasta." <https://avi.fi/tiedote/-/tiedote/69895960>

Nykyhetki

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa muutti 26.9.2023 Itä-Savon aluetta koskevia, Sosterin 1.3.2021 voimaan asettamia vpl-kyytien taksoja. Muutoksen jälkeen vpl-kyytien omavastuutaksat ylittivät Savonlinnan kaupungin alueen julkisen liikenteen taksan hinnan. Asiasta käytiin keskustelu 09.10.2023 Enonkosken Vanhus- ja vammaisneuvostossa siksi koska taksamuutos koskettaa koko Itä-Savon alueen vpl-kyytiläisiä. Keskustelussa kävi ilmi, että Eloisasta on tullut tieto että vpl-kyytien omavastuutaksa korjataan takaisin siihen, mihin Sosteri sen asetti 1.3.2021. Samalla korjataan alle 15 kilometrin matkojen omavastuutaksa nykyisen 3,30 euroa sijaan kolmeen (3) euroon, koska Savonlinnan kaupungin paikallisliikenteen lipun hinta on laskenut kolmeen euroon. Eloisasta saadun tiedon mukaan asiasta tullaan tiedottamaan asiakkaille. (Maanantaina 9.10. korjausta ei ollut vielä tapahtunut).

Lisäksi Itä-Savon alueella on käynyt ilmi, että Kerimäki-Savonlinna-Kerimäki paikallisliikenteessä on siirrytty kilometripohjaisesta taksasta kiinteään taksaan, eli niin sanottuun tasataksaan: matkalipun hinta ei määrity kilometripohjaisesti vaan yhdellä lipulla saa matkustaa yhteen suuntaan koko matkan. Lipun hinta yhteen suuntaa maksaa viisi (5) euroa. KHO:n vuosikirjapäätöksen 2020:20, ja sitä seuranneen AVI:n päätöksen lokakuussa 2020 mukaan tämä tarkoittaa sitä, että entisen Kerimäen alueella asuivilta ei saa periä vpl-kyydeistä enempää omavastuuta kuin viisi (5) euroa per suunta.

Vpl-kyytiasiakkaat joilta on veloitettu liikaa omavastuutaksaa ovat oikeutettuja hakemaan Eloisalta korvausta taksojen yliveloitetusta osasta siltä ajalta kun kyytejä on yliveloitettu, eli alkaen siitä milloin tasataksa on tullut Kerimäki-Savonlinna-Kerimäki -linjalla voimaan. Kaikki Kerimäen ja Savonlinnan alueella asuvat vpl-kyytiläiset ovat oikeutettuja hakemaan tätä korvausta. Korvausanomukseen ei tarvita muuta kuin ilmoittaa tieto miltä ajalta korvauksia haetaan sekä 2 tilinumero mille tilille korvaukset maksetaan. Sosteri maksoi asiakaskunnalle korvauksia yliveloitetuista omavastuista sen jälkeen kun avin päätös tuli syksyllä 2020. Mikäli Eloisa kiistää vastuunsa korvauksien maksamisesta, asiasta tulee saada valituskelpoinen päätös, josta voi valittaa hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuteen valituksen liitteeksi kannattaa laittaa KHO:n päätös KHO:2020:20.

Asian korjaaminen

Edellä mainittu KHO:n vuosikirjapäätös 2020:20 ohjaa sitä, miten vpl-kyytien omavastuutaksa määräytyy. Kerimäki-Savonlinna-Kerimäki -linjan tasataksaa ei voi jättää huomiotta alueen eli Itä-Savon alueen vpl-kyytien omavastuutaksoissa.

Ratkaisuvaihtoehtona vpl-kyydeissä voisi Itä-Savon alueella toimia esimerkiksi vyöhykeperustaiseen taksajärjestelmään siirtyminen, jossa vyöhykkeitä rakennettaisiin esimerkiksi niiden kilometrimäärien mukaan mitä Sosteri käytti 1.3.2021 taksataulukossa: Savonlinnan kaupungin alue voisi olla vyöhyke A, jolla vpl-kyydin omavastuutaksa olisi kolme (3) euroa. Vyöhyke B voisi olla kaupunkia ympäröivä alue, vyöhykemäisesti tai ympyrämäisesti, mikäli se on logistisesti toimivaa ja mahdollista. Asiaan löytynee järkevä ja ennen kaikkea asiakaskunnan kannalta toimiva sekä kohtuullinen hinnoittelutapa, jossa huomioidaan Kerimäki-Savonlinna-Kerimäki -linjan tasataksan vaikutus. Toki on tarkistettava myös, miten pitkä matka kilometreissä on Savonlinnan linja-autoasemalta Kerimäen linja-autoasemalle. Karttasovellus näyttää 26 kilometriä.

Etelä-Savossa on Mikkelin seudulla helmikuusta 2020 joukkoliikenteessä ollut käytössä Kangasniemeltä Puumalaan ulottuva vyöhykejärjestelmä, jossa vyöhykkeet ovat A-G, alkaen Mikkelin kaupungin A-vyöhykkeestä, päättyen Puumalan G-vyöhykkeeseen. Lisätietoa ja tarkempaa tietoa löytyy Mikkelin kaupungin joukkoliikenteen sivuilta: <https://mikkeli.fi/palvelut/joukkoliikenne-2/joukkoliikenteen-reitit-ja-vyohykekartat/>

Vyöhykejärjestelmässä joukkoliikenteen lipun hinta määräytyy matkustajan iän sekä sen mukaan, monelleko vyöhykkeelle matka ulottuu. Lisätietoja ja tarkat lipun hinnat löytyy Mikkelin kaupungin sivuilta: <https://mikkeli.fi/palvelut/joukkoliikenne-2/joukkoliikenteen-liput-ja-hinnat/>.

Kun Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin rakennetaan yhtenäisiä käytänteitä, on selvää että samoja käytänteitä on sovellettava kaikkiin alueen kuljetuspalveluasiakkaisiin, samoin kuin sosiaalihuoltolain eli shl-kyytien mukaisiin kyyteihin.

Itä-Savon vpl-kyytien omavastuutaksoissa tarvittaisiin muutos kohti yhtenäisempää järjestelytapaa, eli vyöhykkeisiin pohjautuvaa hinnoittelua, jossa matkan hinta määrittyy matkustajan iän sekä sen mukaan, monelleko vyöhykkeelle matka ulottuu. Olisi asianmukaista luoda yhtenäiset käytänteet Etelä-Savon alueen vpl-kyytteihin myös taksojen osalta. Kyse on myös yhdenvertaisuudesta. Jos yhdellä alueella vpl-kyytien omavastuutaksojen hinnat määräytyvät vyöhykeperusteisesti, ja toisella alueella vpl-kyytien omavastuutaksoista veloitetaan kilometripohjaista taksaa, asiakkaat ovat täysin eriarvoisessa asemassa. Toivomme ja esitämme, että Eloisa pyrkii luomaan koko asiakaskunnalle yhdenvertaisia sekä oikeudenmukaisia käytänteitä. Tämä on kaikkien etu.

Enonkoskella 9.10.2023

Enonkosken vanhus- ja vammaisneuvosto